

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อภาษาอังกฤษด้วยการบรรจุไว้ในหลักสูตรระดับต่าง ๆ มาเป็นระยะเวลายาวนาน แม้ในปัจจุบัน หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษจะได้รับการจัดให้เป็นเพียงวิชาเลือก ผู้สอนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 65.3 ยังคงมีความคิดว่า ภาษาต่างประเทศที่มีประโยชน์มากที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ เพราะช่วยผู้เรียนในด้านการสมาคม ด้านวิชาการ และวัฒนธรรม (อัจฉรา วงศ์โสธร อุษา กาญจนสถิตย์ และนิภา สนสะอาดจิต 2524: 13) ผู้เรียนส่วนใหญ่ก็เช่นกันได้ให้ความสำคัญกับวิชาภาษาอังกฤษและเลือกเรียนวิชานี้

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ และคณะ (Boonlua Debyasuvarn, Mayuri Sukawiwat, and Richard B. Noss 1971: 3) ได้กล่าวถึงเหตุผลที่นักเรียนไทยต้องเรียนภาษาอังกฤษไว้สองประการ คือ ประการที่หนึ่ง ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียนที่ต้องการจะศึกษาวิชาชีพต่อไป โดยเฉพาะผู้ที่มุ่งจะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อเตรียมตัวประกอบอาชีพในอนาคต ประการที่สอง ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่จะประกอบอาชีพที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก เช่น การเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน มัคคุเทศก์ หรือพนักงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ เป็นต้น

นอกจากนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ในวงการธุรกิจก็ใช้ภาษาอังกฤษในปริมาณมากถึง ร้อยละ 86.84 (อัจฉรา วงศ์โสธร และคณะ 2524: 131)

วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่กำหนดไว้ในหลักสูตรฉบับต่าง ๆ เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาครบถ้วนทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียน แต่ด้วยอิทธิพลของวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบฟัง - พูด (Audio - lingual Method) ถือว่าการพูดภาษาต่างประเทศมีความสำคัญกว่าการเขียน ผลจากความเชื่อนี้ ทำให้ทักษะทั้งสี่ได้รับความสำคัญแตกต่างกันออกไป โดยที่ทักษะการพูดได้รับความสำคัญเป็นอันดับแรก และทักษะการเขียนจัดเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญน้อยที่สุด จัดอยู่ในลำดับสุดท้ายของกระบวนการ

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มีปรากฏอยู่ในการสอนเป็นเพียงเรื่องเล็ก ๆ เท่านั้น
(Byrne 1976: 126)

การที่ทักษะการเขียนได้รับความสำคัญน้อยที่สุด เช่นนี้อาจเป็นเพราะการเขียนเป็น
ทักษะที่ยากและซับซ้อนที่สุดในทักษะทั้งหมด ผู้ที่จะมีความสามารถทางการเขียนได้จะต้องมี
พื้นฐานในทักษะการฟัง การพูด และการอ่านมาก่อน (Heaton 1975: 138)

แต่ความสำคัญของการเขียนได้เพิ่มมากขึ้นและเห็นได้ชัดยิ่งขึ้น เอ็ม ชาร์วูด สมิธ
(Smith 1976: 17) กล่าวไว้ว่า "ด้วยการเขียนเท่านั้น การติดต่อกับโลกภายนอกจึงทำได้
และในขณะที่การพูดจำเป็นต้องมีผู้ฟัง แต่ผู้อ่านนั้นพบได้ทุกหนทุกแห่งที่การไปรษณีย์ไปถึง และ
หนังสือและนิตยสารก็หาได้สะดวกกว่าแผ่นเสียง เทป และวิทยุ นอกจากนั้นการเขียนยังมี
ประโยชน์อีกประการหนึ่ง คือช่วยการพูด"

ปัจจุบันบุคคลหลายฝ่ายได้เริ่มสนใจที่จะศึกษาลักษณะของการเขียนมากยิ่งขึ้น และเป็น
ที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในปัจจุบันว่า การเขียนเป็นสิ่งที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็น
กระบวนการถ่ายทอดความรู้ ความคิด หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ และใช้เป็น
หลักฐานอ้างอิงได้

เกษม สุวรรณกุล (เกษม สุวรรณกุล : สัมภาษณ์) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ความสำคัญของทักษะทั้งสี่ของภาษาอังกฤษไว้ว่า ทักษะการเขียนสำคัญที่สุด

ในปัจจุบัน วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มุ่งที่ประโยชน์ในการ
สื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือสามารถฟังหรือ
อ่านได้เข้าใจ และพูดหรือเขียนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตรงตามที่ต้องการ ดังนั้น การกำหนดความ
สำคัญของทักษะต่าง ๆ ตามลำดับเช่นที่ผ่านมาย่อมเป็นไปได้ ทั้งนี้ เพราะผู้เรียนแต่ละคน
ย่อมมีจุดมุ่งหมายในการเรียนแตกต่างกัน และมีความจำเป็นในการใช้ทักษะที่ต่างกันด้วย

จากการสำรวจความต้องการของสังคมต่อการใช้ภาษาอังกฤษของอัจฉรา วงศ์โสธร
และคณะ (อัจฉรา วงศ์โสธร และคณะ 2524: 131) พบว่าทักษะที่จำเป็นต้องใช้มากที่สุด

ในหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และบริษัทห้างร้านในประเทศไทย คือ ทักษะการอ่าน ทักษะที่จำเป็นต้องใช้รองลงมาคือ ทักษะการเขียน การฟัง และการพูด ตามลำดับ

งานวิจัยทั้งของไทยและของต่างประเทศนั้น เกี่ยวกับทักษะการอ่าน เป็นส่วนใหญ่ ส่วนทักษะอื่น ๆ โดยเฉพาะทักษะการเขียน มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอยู่น้อยมาก ในเมื่อทักษะการเขียนมีความสำคัญและเป็นทักษะที่มีความจำเป็นในการใช้ในสังคมไทย เป็นอันดับสองเช่นนี้ งานวิจัยทางการเขียนจึงสมควรได้รับความสนใจและส่งเสริมเพิ่มขึ้น

ถ้าพิจารณาจากงานเขียนของนักเรียนจะพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ทั้งนักเรียนไทยและนักเรียนชาติอื่น ๆ ในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์มีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษต่ำกว่าระดับมาตรฐาน (Owens 1970: 119) และเมื่อพิจารณาความสามารถในการเขียนของนักเรียนไทยโดยเฉพาะแล้วพบว่า นักเรียนมีปัญหาในการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษ (Long อ้างถึงใน หน่วยศึกษานิเทศก์ : กรมการฝึกหัดครู 2517: 55-72)

อุไร แฉล้ม (อุไร แฉล้ม 2522: 14) ได้สรุปเกี่ยวกับการเขียนของนักเรียนไทยว่า นักเรียนไทยในระดับต่าง ๆ ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศมีข้อบกพร่องในการเขียนเกือบทุกด้าน

ณัฐวุฒิ ณ ปัน (ณัฐวุฒิ ณ ปัน 2522: 2-3) พบจากประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษในระดับวิทยาลัยครูมาหลายปีว่า นักศึกษาจำนวนไม่น้อยมีปัญหาในการเขียน ทั้ง ๆ ที่นักศึกษาเหล่านั้นเคยเรียนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา และมีผลสอบมาแล้ว เป็นเวลารวมกันไม่น้อยกว่า 6 - 7 ปี นักศึกษามีปัญหาในการเขียนในระดับสื่อสาร คือ ไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะใช้ภาษาเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร หรือไม่สามารถแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมาเป็นภาษาเขียนได้ และยังพบว่านักศึกษาจำนวนไม่น้อยที่สามารถอ่านข้อความต่าง ๆ ได้เข้าใจ แต่ไม่สามารถเขียนเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมาได้

วิไล ชิวเจริญกุล (วิไล ชิวเจริญกุล 2523) พบว่า ความสามารถทางการเขียนของนักศึกษาไทยอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ

ปัญหาอีกประการหนึ่ง เกี่ยวกับการ เขียนของนักเรียนไทยก็คือ นักเรียนมักเขียน ประโยคต่าง ๆ ที่มีความหมายสมบูรณ์ในระดับประโยคได้ถูกต้อง แต่เมื่อนำประโยคต่าง ๆ มารวมกันจะไม่สามารถสื่อความหมายได้ เพราะไม่มีความต่อเนื่องกัน ความสามารถในการสร้างประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ไม่ได้ เป็นความสามารถเพียงประการเดียว ที่ต้องการในการสื่อสาร ทั้งนี้ เพราะการติดต่อสื่อสารในชีวิตจริงมิได้กระทำกันในระดับ ประโยคเท่านั้น ประโยคแต่ละประโยคจะไม่อยู่อย่างโดดเดี่ยว กล่าวคือ ประโยคหนึ่ง ต้องมีความตามอีกประโยคหนึ่งเสมอ ทั้งในภาษาเขียนและภาษาพูด ผู้อ่านหรือผู้ร่วมสนทนา จะทราบถึงความหมายของข้อความได้ก็ต่อเมื่อประโยคต่าง ๆ ในข้อความสัมพันธ์กับประโยค ที่นำหน้าและตามหลัง เกิด เป็นข้อความหรือรูป เรื่องที่มีความคิดต่อเนื่องกัน (Palmer 1980: 16-19)

เอช จี วิดโดว์สัน (Widdowson, in Brumfit and Johnson, eds. 1979: 118) ถือว่า การสื่อสารจะเกิดขึ้นได้ เมื่อนำประโยคต่าง ๆ มาใช้สื่อความหมาย ทางสังคมได้เท่านั้น เช่น ใช้ในการบรรยาย ทำนาย สรุป กล่าวทั่ว ๆ ไป ฯลฯ

การสอนภาษาอังกฤษ ในปัจจุบันจึงเน้นที่ระดับข้อความ (discourse) การที่ สอนให้นักเรียนมีความสามารถในการสร้างประโยคที่ถูกต้องเท่านั้น จึงไม่เพียงพอสำหรับการ เรียนภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสาร เพราะไม่อาจช่วยให้สื่อความคิดอันต่อเนื่องได้ตาม ต้องการ การเขียนเรียงความจึงเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการปลูกฝังทักษะทางภาษา ในด้านการเขียน เพราะการเขียนเรียงความเป็นการเขียนที่สูงกว่าระดับประโยค (Slager 1967: 3)

บุญศิริ ม่องอักษร (บุญศิริ ม่องอักษร 2524: 43) กล่าวว่า "เพราะการเขียน เป็นการสื่อความคิดอย่างหนึ่ง เกิดจากที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารกับผู้อ่าน ดังนั้นการสอนการ เขียนที่นับว่าน่าจะมีผลดีที่สุดควร เป็นการสอนโดยยึดการสอนแบบสื่อความหมาย (communicative approach) ซึ่งเน้นทั้งด้านรูปและหน้าที่ของภาษา เป็นหลัก"

การสอนให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารได้ในชีวิตจริงนั้น จะต้องสร้างความสามารถ 2 ชนิดขึ้นในตัวนักเรียน (Boonsiri Phongaksorn 1981)

ความสามารถชนิดแรกคือ การรู้จักและใช้เครื่องมือ (formal devices) เชื่อมประโยคต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อสร้างข้อความที่มีความต่อเนื่องกันได้ ความสามารถชนิดที่สอง คือ การรับรู้ ว่าประโยคต่าง ๆ มีหน้าที่ในการสื่อสารอย่างไร

ตามความคิดของวิตโดว์สัน (Widdowson, in Brumfit and Johnson, eds. 1979: 54-8) กล่าวได้ว่า ความสามารถชนิดแรกนั้นเกี่ยวกับไวยากรณ์และคำศัพท์ (lexico-grammatical) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามหลักภาษา ตามที่เอ็ม เอ เค ฮัลลiday และรุเกยา ฮาซัน (Halliday and Hason 1976: 6) เรียกชื่อว่า เครื่องผูกพันรูปเรื่อง (cohesion) และความสามารถชนิดที่สอง เกี่ยวข้องกับการใช้ไวยากรณ์ทางภาษาในหน้าที่ต่าง ๆ หรือที่เรียกว่า เครื่องสัมพันธ์ความ (coherence) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามความหมาย

คิธ จอห์นสัน (Johnson 1977: 17-19) ได้กล่าวว่าการสอน การเขียนโดยยึด การสอนแบบสื่อความหมาย (communicative approach) นั้นต้องมุ่งสร้าง "Writing Virtues" ให้ผู้เรียน ซึ่งในความคิดของเขาประกอบด้วยความรู้ เรื่องรูปและหน้าที่ของภาษา (forms and functions) และยังเป็น การเขียนในระดับความเรียงแล้ว ผู้เรียนควรได้รับการสอนเรื่อง เครื่องผูกพันรูปเรื่อง และ เครื่องสัมพันธ์ความ ซึ่งสำคัญมากเมื่อพูดถึงทักษะการเขียน

ความสามารถในการผูกพันประโยคต่าง ๆ เข้าเป็นข้อความหรือรูปเรื่องเพื่อใช้สื่อความต่างที่ต้องการนั้น ก็คือความสามารถในการใช้ เครื่องผูกพันรูปเรื่องนั่นเอง เครื่องผูกพันรูปเรื่องนี้ ฮัลลiday และฮาซัน ได้แบ่งออกเป็น 5 ประเภทใหญ่ คือ หน่วยอ้างอิง (reference) คำแทน (substitution) การละคำไว้ในฐานที่เข้าใจ (ellipsis) คำสันธาน (conjunction) และ เครื่องผูกพันทางศัพท์ (lexical cohesion) และแต่ละประเภทก็ยังแบ่งเป็นประเภทย่อย ๆ ลงไปอีก สำหรับหน่วยอ้างอิง คำแทน การละคำไว้ในฐานที่เข้าใจ และคำสันธานนั้นถือ เป็นความผูกพันทางไวยากรณ์ ส่วน เครื่องผูกพันทางศัพท์ เป็นความผูกพันทางด้านคำศัพท์

เครื่องผูกพันรูปเรื่องเหล่านี้ นักเรียนไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับการศึกษา และฝึกฝนจากการเรียนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลาหลายปี แต่ส่วนใหญ่จะศึกษาแยกเป็น เรื่อง ๆ

ในรูปของไวยากรณ์ หรือนำมาฝึกเขียนประโยคเท่านั้น เมื่อพิจารณาการเขียนเรียงความของนักเรียนในระดับนี้ จึงพบว่าส่วนใหญ่มีลักษณะ เป็น เพียงกลุ่มประโยคที่แต่ละประโยค เป็นอิสระต่อกัน มิได้มีความผูกพันกันแต่ประการใด ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยคในการสื่อสารได้อย่างสมบูรณ์ ปัญหาสำคัญในการเขียนของนักเรียนก็คือการใช้เครื่องผูกพันรูป เรื่อง เชื่อมโยงประโยคต่าง ๆ ให้เกิดเป็นข้อความที่ต่อเนื่องกันได้นั่นเอง

จากปัญหาและแนวคิดที่ได้กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า เครื่องผูกพันรูป เรื่องมีความสำคัญเบื้องต้นและสำคัญมากในการเขียนข้อความ เพื่อสื่อความคิดอย่างต่อเนื่อง การที่นักเรียนไทยเขียนข้อความแล้วไม่สามารถสื่อความหมายได้ตามที่ต้องการ อาจมีปัญหามาจากการใช้เครื่องผูกพันรูป เรื่อง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสามารถในการใช้เครื่องผูกพันรูป เรื่องในการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นตัวแทนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะเป็นนักเรียนชั้นสูงสุดในระดับนี้ (ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518) โดยผู้วิจัยจะศึกษาประเภทของเครื่องผูกพันรูป เรื่องที่นักเรียนเลือกใช้ รวมทั้งข้อผิดพลาดในการใช้เครื่องผูกพันรูป เรื่องเหล่านั้นด้วย เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการเรียนการสอนทักษะการเขียนเพื่อประโยชน์ในการสื่อสารต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเครื่องผูกพันรูป เรื่องที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใช้ในการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษ
2. เพื่อศึกษาลักษณะของข้อผิดพลาดในการใช้เครื่องผูกพันรูป เรื่องเหล่านั้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สุ่มมาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประจำปีการศึกษา 2523 ในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง เขตกรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 5 ท้องที่การศึกษา โดยสุ่มอย่างง่ายมาห้องที่ละ 2 โรงเรียน ได้จำนวน 10 โรงเรียน แล้วสุ่มนักเรียนในแต่ละโรงเรียนโดยวิธีสุ่มแบบง่ายโรงเรียนละ 40 คน ได้ตัวอย่างประชากร จำนวน 400 คน ครอบคลุมนักเรียน
- 3 โปรแกรม คือ วิทย์ - คณิตศาสตร์ ศิลปะ - ภาษาฝรั่งเศส และศิลปะ - คณิตศาสตร์

2. การแบ่งประเภทของเครื่องหมายรูปเรื่อง และการวิเคราะห์เครื่องหมายรูปเรื่องอาศัยแนวคิด ฮัลลiday และฮาซัน ได้เขียนไว้ในหนังสือ Cohesion in English (Halliday and Hasan 1976)

3. การวิจัยครั้งนี้ไม่คำนึงถึงปัญหาหรือสาเหตุอื่น เช่น เพศ อายุ ภูมิหลังด้านการเรียนและครอบครัว ซึ่งอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถที่แตกต่างกันในด้านการใช้เครื่องหมายรูปเรื่อง และความสามารถในการเขียน

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. เป็นประโยชน์แก่ผู้สอนภาษาอังกฤษ ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะการสอนการเขียนเรียงความ
2. เป็นแนวทางแก่ผู้สร้างหลักสูตรและผู้แต่งตำราเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เป็นแนวทางสำหรับงานวิจัยต่อไป เช่น การศึกษาเพื่อหาสาเหตุของข้อผิดพลาดในการใช้เครื่องหมายรูปเรื่อง เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. หัวเรื่องเรียงความที่กำหนดให้ตัวอย่างประชากร เขียน เป็น เรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักเรียนระดับนี้
2. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นตัวแทนที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีความรู้ความสามารถในวิชาภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ย เท่าเทียมกัน
3. ตัวอย่างประชากร เขียนเรียงความเต็มตามความสามารถของตน

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องผูกพันรูปเรื่อง (cohesion) หมายถึง คำหรือวลี ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมบ่งความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่กล่าวถึง กับสิ่งที่ได้กล่าวถึงไปแล้ว มี 5 ประเภท คือ
 - 1.1 หน่วยอ้างอิง (reference)
 - 1.2 คำแทน (substitution)
 - 1.3 การละคำไว้ในฐานที่เข้าใจ (ellipsis)
 - 1.4 คำสันธาน (conjunction)
 - 1.5 เครื่องผูกพันทางศัพท์ (lexical cohesion)
 2. การเขียนเรียงความ หมายถึง การเขียนเรียงความได้โดยอิสระ (Free Composition) ตามหัวเรื่องที่กำหนดให้ ๑ เรื่อง โดยใช้การเขียนแตกต่างกันออกไป ๓ ลักษณะ คือ
 - 2.1 การเขียนเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเอง (self-expression)
 - 2.2 การเขียนเชิงชักชวน (persuasion)
 - 2.3 การเขียนเชิงอธิบาย (explanation)
 3. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประจำปีการศึกษา 2524
- ๓ โปรแกรมการเรียน ในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง เขตกรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 10 โรงเรียน